

gaan dat de procedure voor hem niet buitensporig kostbaar is.

Ten slotte mag bij deze beoordeling niet van andere criteria worden uitgegaan al naargelang zij wordt verricht na een procedure in eerste aanleg, een hoger beroep of een tweede hoger beroep.

Noot

Art. 9(4) Verdrag van Aarhus, en de EU-implementatiebepalingen uit de MER- en IPPC-richtlijnen, verlangen dat milieurechtelijke procedures 'niet buitensporig kostbaar' mogen zijn.

Uit het rapport van de Zweedse hoogleraar Jan Darpö ('Effective Justice? Synthesis Report of the Study on the Implementation of Articles 9(3) and 9(4) of the Aarhus Convention in Seventeen of the Member States of the European Union', in *National Courts and EU Environmental Law*, Jans, Macrory, Moreno-Molina, eds., Groningen 2013, p. 169 e.v.) blijkt dat in een groot aantal landen de kosten een ontmoedigend effect hebben om in milieugeschillen te procederen. De problemen zijn met name aanzienlijk in Ierland (zie verwijzing in r.o. 25) en het Verenigd Koninkrijk.

Wat leert ons nu deze uitspraak? Eerlijk gezegd, niet zo veel. Ik som de belangrijkste punten even voor u op. Het buitensporig kostbare karakter van de procedure moet in zijn geheel worden beoordeeld, rekening houdend met alle door de betrokken partij gedragen kosten (r.o. 28); een procedure is buitensporig kostbaar indien iemand ervan wordt weerhouden wegens de financiële last ervan beroep in rechte in te stellen dan wel voort te zetten (r.o. 35); daarbij spelen zowel objectieve (een analyse van het bedrag van de kosten), als subjectieve (de economische situatie van de betrokkene) factoren (r.o. 40); de omstandigheid dat de betrokkene er in de praktijk niet van is weerhouden om een rechtsvordering in te stellen, volstaat op zich niet om ervan uit te gaan dat de procedure voor hem niet buitensporig kostbaar is (r.o. 43); het is niet relevant of het gaat om een procedure in eerste aanleg, een hoger beroep of een tweede hoger beroep (r.o. 45).

In rechtsoverweging 47 vat het Hof van Justitie alles samen: een nationale rechter, die uitspraak moet doen over het buitensporig kostbare karakter voor de betrokkene van een gerechtelijke milieuprocedure, mag zich niet uitsluitend op diens economische situatie baseren, 'maar moet hij eveneens een objectieve analyse maken van het bedrag van de kosten. Voorts kan hij rekening houden met de situatie van de betrokken partijen, de redelijke kans van slagen van de verzoeker, het belang dat voor de verzoeker en voor de bescherming van het milieu op het spel staat, de complexiteit van het toepasselijke recht en van de toepasselijke procedure, het eventueel roekeloze karakter van de verschillende beroepstadiën en het bestaan van een nationaal stelsel van rechtsbijstand of een regeling tot beperking van de proceskosten'.

Dit lijkt me alles een niet geringe opgave en de vraag rijst dan ook of het Hof van Justitie niet te veel verlangt van de nationale rechter. Aan de andere kant is ook moeilijk in te zien welke andere oplossing het Hof van Justitie had kunnen kiezen. Het is nu eenmaal zo dat de onderlinge verschillen tussen de lidstaten van de EU op dit punt aanzienlijk zijn (r.o. 38) en dat noch het Verdrag van Aarhus, noch de toepasselijke EU-richtlijnen enige duidelijkheid bieden wat onder 'buitensporig kostbaar' moet worden verstaan (r.o. 30). Blijft staan dat de UK Supreme Court bijna twee jaar op deze, in algemeenheden blijven stekende, uitspraak heeft moeten wachten. Buitensporig?

J.H. Jans

138

Hof Arnhem-Leeuwarden 16 april 2013, nr. 21-003501-11 (Lensing, Lemaire, Hendriks)
m.nt. A.M.C.C. Tubbing¹

(art. 1.1 en 8.1 Wet milieubeheer; art. 1 en 2a (oud) Wet verontreiniging oppervlaktewateren; art. 2.1 en bijlage I (oud) Inrichtingen- en vergunningenbesluit; art. 18 en 21 (oud) Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterenbescherming; art. 5 Besluit bodemkwaliteit; art. 225 Wetboek van Strafrecht)

ECLI:NL:GHARL:2013:BZ7832

Inrichting Wm of werk in de zin van het Bouwstoffenbesluit/Besluit bodemkwaliteit? Valsheid in geschrifte. Rechtsdwaling door (onvoldoende) handelen bestuur?

De rechtspersoon heeft zich schuldig gemaakt aan het medeplegen van het storten van materialen op de bodem en in het water, terwijl hij niet beschikte over de vergunningen die zijn vereist op grond van de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (oud). Overwegingen over de begrippen 'inrichting' en 'werk' in de zin van de Wet milieubeheer en 'werk' in de zin van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (oud). Ook heeft de verdachte valsheid in geschrift gepleegd. Beroep op rechtsdwaling verworpen. Oplegging van een conform de eis van de advocaat-generaal geheel voorwaardelijke geldboete. Invloed tijdsverloop.

Hoger beroep

Het hoger beroep is ingesteld tegen het vonnis van de economische kamer van de Rechtbank Arnhem van 31 augustus 2011 (ECLI:NL:RBARN:2011:BR6997), waarbij de verdachte voor de feiten 1 tot en met 3 is ontslagen van alle

¹ A.M.C.C. Tubbing is juridisch adviseur omgevingsrecht en handhaving. Voorheen Officier van Justitie milieu.

rechtsvervolgning, voor feit 4 is vrijgesproken en voor feit 5 (primair) is veroordeeld, waarvoor een geldboete is opgelegd van € 1000,- geheel voorwaardelijk met een proeftijd van 2 jaar. De officier van justitie had € 70.000,00 geheel voorwaardelijke gevorderd. De te laste gelegde feiten houden kort samengevat het volgende in:

- feit 1: het al dan niet opzettelijk medeplegen van het in werking hebben van een afvalstoffeninrichting zonder Wm-vergunning vanaf medio 2004 tot eind 2007. Locatie: een terrein bij en in de waterplas De Zeelt te Kekerdom (gemeente Ubbergen);
- feit 2: idem feit 1 voor de periode 1 januari 2008 tot en met 23 april 2008 (de inrichting kan per 1 januari 2008 ook vallen onder bijlage 1 onder LL van het per die datum in werking getreden Activiteitenbesluit);
- feit 3: het al dan niet opzettelijk medeplegen van het zonder Wvo-vergunning – op andere wijze dan met behulp van een werk – brengen van verontreinigde grond, slib, puin en/of groenafval in de waterplas De Zeelt gedurende de periode medio 2004 tot en met 23 april 2008;
- feit 4: het opzettelijk gebruik maken van valse of vervalste facturen waarop in strijd met de waarheid het logo van het productcertificaat van KOMO was vermeld gedurende de periode van 20 november 2006 tot en met 30 september 2007;
- feit 5 primair: het opzettelijk opmaken en opnemen van valse of vervalste facturen in de bedrijfsadministratie, waarop in strijd met de waarheid verdachte als debiteur stond vermeld gedurende de periode van 1 mei 2005 tot 23 april 2008. Subsidiar: het opzettelijk voorhanden hebben van valse facturen, waarop in strijd met de waarheid verdachte als debiteur stond vermeld. 2 pleegdata: 23 april 2008 en 16 juli 2008.

Zowel de verdachte (een rechtspersoon) als de officier van justitie hebben tegen voormeld vonnis hoger beroep ingesteld.

Onderzoek van de zaak

Dit arrest is gewezen naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzittingen van het hof van 8 januari 2013 en 2 april 2013 en, overeenkomstig het bepaalde bij artikel 422 van het Wetboek van Strafvordering, het onderzoek op de terechtzitting in eerste aanleg.

Het hof heeft kennisgenomen van de vordering van de advocaat-generaal. Deze vordering is na voorlezing aan het hof overgelegd (zie voor de inhoud van de vordering bijlage I). Het hof heeft voorts kennis genomen van hetgeen door verdachte en haar raadsman, mr F.E.J. Janzing, advocaat te Wijchen, naar voren is gebracht.

Ontvankelijkheid van het hoger beroep

De officier van justitie heeft in de appelschriftuur van 12 september 2011 weergegeven dat het hoger beroep zich richt tegen de beslissing van de rechtbank om de verdachte

ter zake van de onder 1 subsidiair, 2 subsidiair en 3 subsidiair bewezenverklaarde feiten te ontslaan van alle rechtsvervolgning.

De economische meervoudige kamer in de rechtbank Arnhem heeft de verdachte bij vonnis van 31 augustus 2011 ter zake van het onder 4 primair en subsidiair tenlastegelegde vrijgesproken. Hoger beroep tegen deze gegeven vrijspraak staat voor de verdachte niet open. De officier van justitie heeft geen bezwaren opgegeven tegen deze beslissing van de rechtbank. Het hof zal de verdachte en de officier van justitie daarom in zoverre niet-ontvankelijk verklaren.

Het vonnis waarvan beroep

Het hof zal het vonnis waarvan beroep voor zover aan het oordeel van het hof onderworpen vernietigen omdat het ter zake van de onder 1 tot en met 3 tenlastegelegde feiten tot een ander oordeel komt ten aanzien van de strafbaarheid van de verdachte en ter zake van het onder 5 tenlastegelegde tot een ander oordeel ten aanzien van de strafoplegging.

Het hof zal daarom opnieuw rechtdoen.

Tenlastelegging

Aan verdachte is tenlastegelegd dat:

1. zij in de periode van 1 juli 2004 tot en met 31 december 2007 te Kekerdom, gemeente Ubbergen, samen en in vereniging met anderen of een ander dan wel alleen, al dan niet opzettelijk, zonder daartoe verleende vergunning, een in of op een perceel gelegen aan of nabij de [straat A] (plaatselijk bekend als het terrein [locatie B] en/of de waterplas genaamd [locatie C]) gelegen inrichting voor het opslaan van bedrijfsafvalstoffen, die ten aanzien daarvan een capaciteit hebben van 5 m³ of meer, het bewerken, verwerken, vernietigen of overslaan van afvalstoffen, het storten van afvalstoffen en/of het anderszins op of in de bodem brengen van afvalstoffen, zijnde een inrichting genoemd in Categorie 28 van de bij het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer behorende Bijlage I, althans een inrichting genoemd in voornoemde Bijlage, in werking heeft gehad.
2. (N.B. dit feit moet feit 3 zijn en vice versa, zoals hierna uit het arrest blijkt)

zij in de periode van 1 juli 2004 tot en met 23 april 2008 te Kekerdom, gemeente Ubbergen, samen en in vereniging met anderen of een ander dan wel alleen, zonder vergunning ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, al dan niet opzettelijk, op andere wijze dan met behulp van een werk, een hoeveelheid al dan niet verontreinigde grond, slib, puin en/of groenafval, zijnde (een) afvalstof (fen), verontreinigende en/of schadelijke stof(fen) heeft gebracht in een waterplas, genaamd [locatie C], zijnde een oppervlaktewater, door voornoemde afvalstoffen in die waterplas te storten.

3. zij in de periode van 1 januari 2008 tot en met 23 april 2008 te Kekerdom, gemeente Ubbergen, samen en in

